

Touborg er klar over, at der ligger en lov bagved, som har nogle ganske bestemte regler for, hvor store landbrug må være, hvilke spilleregler der i grunden er, og at det meste i grunden klares rent administrativt og faktisk uden indblanding fra jordbrugskommissionerne. Det er kun i få tilfælde, de har rådført sig med en jurist, men det lyder i hr. Touborgs fremstilling, som om de bestemmer alt og har frit råderum til at lave en gård på 1.000 ha, hvis det skulle være ønskeligt, eller også sige: Det vil vi ikke have, den må kun være på 500 ha.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Det er korrekt, som hr. Jens Kirk siger, at der ligger en lov bagved. Men sagen er jo, at den måde, jordbrugskommissionerne arbejder på, er jo netop med dispensationer i massevis, og derfor har jordbrugskommissionerne ret stor indflydelse på, i hvilken retning dansk landbrug går, og i hvilken retning strukturudviklingen går. Det er grunden til, at de udgør et ret væsentligt element, og da der er et så stort demokratiunderskud i det, er det også en af grundene til, at vi mener, det er nødvendigt at tage fat på de ting.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslagene overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, be-
tragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 59:

Forslag til folketingsbeslutning om bødestraf ved misligholdelse af landbrugslovens bopælspligt.

Af Kristen Touborg (SF) og Aage Frandsen (SF).
(Fremsat 11/12 2002).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Fødevarerministeren (Mariann Fischer Boel):

Beslutningsforslaget fra SF indeholder en opfordring til regeringen om at foretage regelændringer, der dels sikrer, at der oftere og tidligere anvendes bødestraf ved overtrædelse af bopælspligten, dels sikrer, at størrelsen af bøden svarer til størrelsen af hektarstøtten, der er modtaget i den konkrete sag.

Som jeg allerede har gjort rede for under fore-spørgselsdebatten og også kort under behandlingen af de to foregående beslutningsforslag, er regeringen i øjeblikket i gang med i forbindelse med det nedsatte udvalg at kigge på forskellige løsningsmodeller i forbindelse med jordlovgivningen, og spørgsmålet om sammenhængen mellem administration og sanktioner i landbrugsloven er klart et af de mange elementer, der indgår i arbejdet i udvalget. Hvis – eller jeg skal måske hellere sige når – vi i næste folketingsssamling forhåbentlig kan vedtage en ny landbrugslov med et væsentlig enklere regelsæt, vil det utvivlsomt give mulighed for en enklere og også mere effektiv kontrol af overtrædelser af bl.a. bopælspligten.

Overtrædelse af reglerne om bopælspligt bliver, som hr. Kristen Touborg selvfølgelig ved, også i dag sanktioneret ved påbud om salg og retssager, hvor der bliver pålagt bøder, og jeg vil blot ganske kort knytte et par enkelte bemærkninger til forslaget.

Kl. 14.20

For så vidt angår forslagens bemærkninger om en sammenligning mellem sociallovgivningen og landbrugslovgivningen, forholder det sig jo på den måde, at hvis man får en ydelse efter sociallovgivningen, som man ikke er berettiget til, skal man betale ydelsen tilbage. Hvis der også er tale om f.eks. bedrageri, vil der også være et strafferetligt anliggende i sagen.

Hvis vi kigger på hektarstøtten, forudsætter EU-reglerne om hektarstøtte ikke, at man opfylder bopælspligten. Ejeren af en landbrugsejendom er således berettiget til hektarstøtte, selv om han ikke opfylder bopælspligten, og jeg kan også læse i bemærkningerne til beslutningsforslaget, at forslagsstillerne er fuldstændig klar over netop det element, så derfor kan man ikke sammenligne de to forhold eller de to forskellige situationer. Med hensyn til forslaget om at sætte bødens størrelse i relation til den udbetalte hektarstøtte skal jeg klart understrege, at det jo er

domstolene, der afgør, hvor store bøderne skal være.

Lovovertrædelser skal sanktioneres, så langt er vi fuldstændig enige med forslagsstillerne. Men det er samtidig min opfattelse, at det er væsentlig mere hensigtsmæssigt at få en vurdering af disse spørgsmål i det udvalgsarbejde, som vi jo adskillige gange i dag har været inde på, nemlig udvalgsarbejdet om landbrugsloven. Derfor opfordrer jeg til, at vi afventer arbejdsgruppens arbejde, inden vi lægger os fast på nogen helt konkrete ændringer af den nugældende administration af loven.

Med de bemærkninger kan regeringen ikke støtte det fremsatte beslutningsforslag.

Jens Kirk (V):

Allerede under forespørgslen var vi inde på, at der er nedsat et udvalg, som ser på forenkling, også sammenhængen mellem administration og sanktioner, og derfor mener vi i Venstre, at vi bør afvente færdiggørelsen af udvalgets arbejde. Men vi er enige i én ting: Lovovertrædelser skal straffes.

Med den begrundelse kan Venstre ikke støtte forslaget, som det ligger nu.

Erik Mortensen (S):

Jeg kunne forstå på ministerens indledende bemærkninger, at spørgsmålet om bopælspligt forventes at indgå i udvalgsarbejdet om en revision af landbrugslovene, og det er selvfølgelig spændende. Men stadig mener jeg, at med et beslutningsforslag som det, vi har her – det er også nævnt tidligere i dag – kunne det jo være gavnligt med et signal her fra Folketinget til udvalget om, hvilke forventninger eller hvilke ønsker der er repræsenteret her i Folketinget. Det er jo ingen skade til.

Angående det helt præcise forslag, som ligger her i dag, skal jeg for det første hilse fra Det Radikale Venstre og sige, at de er totalt enige i, hvad jeg måtte finde på at sige heroppefra, og det er jo så deres ansvar.

Spørgsmålet om bopælspligt kender vi jo i Danmark i flere variationer. Vi har en snert af det, kan man sige, i forbindelse med sommerhusreglen, og vi har det i form af lokalplaner for byer eller bydele. Vi har det også i landbrugsloven, og det er alt sammen for at undgå nogle uhensigtsmæssige udviklinger i bestemte områder og sektorer.

Beslutningsforslaget vedrører landbrugsloven, og her kunne kravet om bopælspligt jo bl.a.

hænge sammen med ønsket om at fastholde en beboelse og dermed liv ude i det åbne land. Men som det også har været nævnt tidligere i dag, er det også et spørgsmål om at undgå dannelse af mammutlandbrug.

For os i Socialdemokratiet er der også en vis logik i, at bopælspligten relaterer sig til en produktionsenhed, altså selve landbrugsbedriften. Når driften i sig selv efter gældende lovgivning giver mulighed for at oppebære en offentlig støtte, og her tænkes der nok mest på hektarstøtten, bør tingene også hænge sådan sammen, at når godet, dvs. hektarstøtten, hænger sammen med bopælspligten, må der være en vis logisk sammenhæng, i og med at når man modtager godet, forudsættes det, at man også overholder lovkravet om bopælspligt.

Kl. 14.25

Derfor er vi her i Socialdemokratiet enige med forslagsstillerne om, at brud på loven må have en konsekvens på lige fod med anden lovovertrædelse, om det så er af sociallovgivningen med tilbagebetaling og straf osv., men i princippet selvfølgelig en overtrædelse. Og hvis man går ud fra, som vi gør her, og siger, at der er en sammenhæng imellem et lovkrav og et deraf opnået gode, så må vi også sige, at det er rimeligt, at hvis man overtræder lovkravet, må det også have en konsekvens, og det kunne meget vel være i form af en bøde.

Vi kender selvfølgelig også godt mangelen på konsekvens i EU's støttekriterier. Der er ikke nogen lovmæssig sammenhæng imellem modtagelse af støtten og så bopælspligten set fra EU's side. Men her er vi jo i en speciel dansk situation, hvor vi har et ønske om at opretholde bopælspligten, og den bliver jo støttet kraftigt både politisk og fagligt her i landet. Så derfor er der også en naturlig sammenhæng mellem det at overtræde den regel og så en konsekvens set i forhold til det gode, man opnår. Så det er vi sådan set meget indforstået med, og vi vil gerne støtte forslaget og ikke mindst intentionerne i det.

Vi er dog også opmærksomme på, at forslagsstillerne forholder sig meget entydigt til spørgsmålet her. Vi er nok af den opfattelse, at der kan være situationer, hvor en utrolig firkantet og entydig formulering af problemstillingen kan være problematisk. Og det er så noget af det, som vi i givet fald vil se på i forbindelse med det videre lovarbejde.

Christian H. Hansen (DF):

Lige det, der er fremme i SF's forslag her, har vi jo ikke, kan man sige, drøftet, som vi har drøftet mange af de andre ting i dag. Men alligevel må vi fra Dansk Folkepartis side sige, at i det udvalgsarbejde, der er i gang omkring en revision af landbrugsloven, er vi overbevist om, at man også går ind – det har vi så også lige hørt fra ministerens side – og kigger på den problematik, som SF drager frem her i sit beslutningsforslag.

Der er da nogle gode tanker i det, SF vil, og der er heller ingen tvivl om, at der skal ske en ændring på det her område. Hvordan den skal ske, mener vi ikke, det er rigtigt at lægge sig fast på i dag. Det kunne jo også være, at det udvalg, der er i gang med at kigge på hele revisionen af landbrugsloven, måske kunne komme frem til noget, der var endnu bedre end det, der ligger i beslutningsforslaget her, og så vil det da være kedeligt, hvis vi havde låst os fast på en model.

Så på nuværende tidspunkt kan vi ikke medvirke til at gribe til nogle forhastede modeller, men hvis det nu på den anden side viser sig, at udvalget fuldstændig glemmer det her, fuldstændig overser det, vi debatterer i dag, så har vi jo beslutningsforslaget fra SF klar.

Else Theill Sørensen (KF):

Vi har et beslutningsforslag om bødestraf ved misligholdelse af landbrugslovens bopælspligt. Dertil vil jeg sige, at det er jo ikke sådan, at det nu er fuldstændig straffrit at overtræde den bopælspligt. Overtrædelse af reglerne sanktioneres allerede. Personer, der ikke overholder bopælspligten, kan påbydes at sælge, og der kan rejses retssager, hvor der kan pålægges bøder.

Jeg gætter nok ikke meget forkert, når jeg gætter på, at SF netop fremsætter beslutningsforslaget nu på baggrund af en meget omtalt sag om bopælspligt og hektarstøtte.

I Det Konservative Folkeparti er vi ikke tilhængere af at lade en enkelt sag spille en så afgørende rolle, som der her lægges op til. Det skal forstås på den måde, at vi mener, at løsningen af de problemer, der måtte være omkring misligholdelse af landbrugslovens bopælspligt, godt kan afvente den ændring af landbrugsloven, som vi allerede mange gange i dag har talt om forestår, formentlig i næste samling. På den baggrund kan vi ikke støtte beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Erik Mortensen (S):

Nu nævner fru Else Theill Sørensen selv den formentlige årsag til, at sagen her er på dagsordenen, og nævner i øvrigt, at der er sanktionsmuligheder, hvis man ikke overholder bopælspligten. Så kunne jeg da godt tænke mig at spørge: Hvad var egentlig sanktionen over for den person i den pågældende sag, som Else Theill Sørensen mener er årsag til, at vi har dette punkt på dagsordenen?

(Kort bemærkning).

Else Theill Sørensen (KF):

Det kan jeg ikke umiddelbart oplyse om, for det er jeg ikke vidende om, men jeg gætter på, at jeg kan regne det ud ud fra hr. Erik Mortensens spørgsmål. Men jeg vil stadig væk sige, at det ikke giver mig anledning til, at vi skal fremskynde en beslutning om at ændre på tingene, at vi ikke godt kan vente til den samlede revision af landbrugsloven og til, at vi alligevel skal se på alle de andre ting.

Selve sagen har vi jo i øvrigt diskuteret før, så derfor: Det, der er mit budskab fra Den Konservative Folketingsgruppe, er, at vi ikke vil benytte denne enkeltsag til, at netop det spørgsmål i landbrugsloven skal fremskyndes og behandles særskilt og særligt hurtigt, som der er lagt op til i beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg har et spørgsmål til den konservative ordfører i forbindelse med, at den konservative ordfører henviser til, går jeg ud fra, finansministeren og finansministerens sag om køb af ejendomme. Jeg vil godt høre, om De Konservative er enige i, at vi har nogle meget lempelige strafvilkår for at overtræde så væsentlig en lov som bopælspligten.

Jeg vil godt høre, om De Konservative kan bekræfte, at det er sådan, at hvis man fortryder med tilbagevirkende kraft, så får man ingen straf. Jeg vil godt høre, om De Konservative kan bekræfte det. Og så vil jeg godt høre, om De Konservative synes, at det er en tilstrækkelig strafferamme, at hvis man ikke bliver opdaget, så sker der ikke noget, og bliver man opdaget, så sker der heller ikke noget, bare man efterfølgende fortryder og siger undskyld.

(Kort bemærkning).

Else Theill Sørensen (KF):

Jeg kan hverken be- eller afkræfte de enkelte dele i det, hr. Kristen Touborg spurgte mig om. Jeg beklager, jeg har ikke noget overblik over samtlige sager, heller ikke over en række sager, over, hvad der så er sket, og hvilke sanktioner der har været.

Jeg vil gerne være med til at se på hele det her problemkompleks, når den tid kommer. Vi har nu sagt adskillige gange i dag, at den tid kommer, når vi skal se på landbrugsloven samlet. Det er ikke et spørgsmål om, at vi ikke gerne vil se på det og vurdere det til den tid. Vi mener bare ikke, der er basis for at fremskynde det.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Den konservative ordfører ser sig ikke i stand til besvare mit spørgsmål umiddelbart. Det synes jeg er fair nok. Men så vil jeg godt spørge den konservative ordfører: Hvis det er, som jeg påstår her fra Folketingets talerstol, hvis forholdene er sådan, hvis jeg har ret i det, vil De Konservative så være med til, at vi får strammet væsentligt op på de kriterier? Vil De Konservative her fra talerstolen medgive, at vi har voldsomt brug for at få de ting strammet op? For der er så utrolig stor forskel på straffen i forhold til landbrugsloven og straffen f.eks. i forhold til sociallovgivningen.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Keld Albrechtsen som ordfører.

Keld Albrechtsen (EL):

Først vil jeg komme med en meget principiel bemærkning, for det er jo desværre sådan i samfundets almindelige udvikling i øjeblikket, at hver gang der opstår et problem, så varer det ikke ret længe, før der kommer et lovforslag her i Folketinget om, at så skal der være nogle flere og mere drakoniske straffe.

Derfor har vi som udgangspunkt i Enhedslisten, at hver gang vi ser et af disse lovforslag om, at nu er der nogle flere, der skal straffes noget hårdere, så er vi som udgangspunkt dybt skeptiske, fordi erfaringen i samfundet viser, at det der med at straffe folk normalt ikke er den måde, man løser samfundets problemer på. Det er kun en nødløsning, som kan tages i anvendelse.

Den almindelige retsfølelse kræver naturligvis til gengæld, at man ikke kan have en lovgivning, som fuldstændig konsekvensfrit kan tilsidesættes. Og især kan man ikke have en lovgivning, hvor det er sådan, at hvis folk indtager mægtige positioner i samfundet, så kan de konsekvensfrit tilsidesætte den.

Derfor bliver man selvfølgelig nødt til at kigge alvorligt på hr. Touborgs forslag, for problemet er jo, at det et stykke hen ad vejen er konsekvensfrit at overtræde reglerne om bopælspligt, sådan som vi desværre også har set det demonstreret.

Det har også vist sig, at man faktisk kan omgås meget lemfældigt med oplysningspligten, med afgivelse af oplysninger til offentlige myndigheder inden for det her område. Det er noget, vi fra Enhedslistens side gerne vil have med i dette udvalgsarbejde, for det kan jo ikke være rigtigt, at man konsekvensfrit kan give vildledende oplysninger til offentlige myndigheder f.eks. på blanketter.

Så der er nogle problemer i det her, som gør, at vi bliver nødt til fra Enhedslistens side at se positivt på det forslag, hr. Touborg har fremsat, selv om vi som udgangspunkt er modstandere af hele denne modetradition, der ligesom er blevet i dansk politik, med hele tiden at kappes om at foreslå nye straffe.

Det tror jeg nu heller ikke har været SF's motiv, for SF er ikke et af de partier, der står forrest i køen med hensyn til at stille forslag om alt muligt, der skal afstraffes hårdere. Så jeg tror ikke, at det her er tegn på en almindelig retspolitisk strammerånd i SF. Det tror jeg ikke. Og det gør jo selvfølgelig også, at man kan gå til en diskussion af forslaget med åbent sind.

Så vi vil se positivt på det under udvalgsarbejdet.

Jann Sjørnsen (KRF):

Da Kristeligt Folkepartis ordfører, hr. Mogens Nørgård Pedersen, ikke kan være til stede, skal jeg på Kristeligt Folkepartis vegne fremføre følgende:

Kristeligt Folkeparti er som udgangspunkt positivt over for forslagets intentioner om at sikre, at landbrugslovens bopælspligt overholdes. Bopælspligten er i Kristeligt Folkepartis ånd en vigtig brik for at undgå fjerneje og spekulationspræget køb af landbrugsejendomme og dermed sikre, at der stadig er liv på landet.

Samtidig er der også situationer, hvor det fortsat er væsentligt, at bopælspligten kan fravi-

ges midlertidigt. Det gælder f.eks., hvis boligen er i meget dårlig stand og først skal moderniseres, eller hvis ejeren er under uddannelse til landmand.

I forhold til selve forslaget er vi enige i, at det godt kan strammes op, men ikke nødvendigvis kun i forhold til bødestraffen. Vi så gerne, at jordbrugskommissionerne eller den instans, der nu skal varetage dette i fremtiden, var noget bedre til at dele påbud om, at ejendommen skal sælges inden for en frist på ½ år, hvis bopælspligten ikke overholdes.

Det er jo først herefter, at sagen bliver overdraget til domstolene, og det er muligt at bruge bødestraffen. En del af løsningen er altså for os at se at gribe hurtigere ind, og det mangler der et konkret bud på i det fremsatte beslutningsforslag.

Selv om vi altså ikke helt vil afvise forslaget, så mener vi, at det er relevant at tage diskussionen om bopælspligten med ind i den generelle drøftelse om jordbrugskommissionernes rolle og struktur, som vi diskuterede i den foregående debat, så vi får en strukturel helhed. Men vi forbeholder os da retten til at blive klogere under udvalgsbehandlingen.

Så vidt ordene fra Kristeligt Folkeparti.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Kristen Touborg.

Kl. 14.40

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil gerne begynde med at sige tak for debatten. Det gennemgående udsagn, der er kommet fra ordførerne, er jo, at alle kan se, der er problemer på området. Der er for lidt sammenhæng imellem de straffesanktioner, der er her, og kontrolinstansen og langsommeligheden i den. Jeg mener, at alle faktisk mere eller mindre har givet udtryk for, at konsekvenserne af at bryde loven her ikke er af særlig stort omfang, og at det bør man se på.

Jeg vil gerne sige tak til de partier, Socialdemokratiet og De Radikale, der har taget positivt imod lovforslaget. Og naturligvis: Vi har et forslag, og det kan jo godt være, der er nogle nuancer, der trænger til at blive rettet i det. Vi må jo diskutere under udvalgsarbejdet, hvordan det skal være.

Men også de øvrige partier – eller i hvert fald de fleste – er indstillet på, at der skal ske noget på området. Også ministerens oplæg gav udtryk

for det, og det er jeg glad for. Jeg mener, at vi har haft en konstruktiv debat her, og det håber jeg at vi kan fortsætte med i udvalget. Så må jeg jo acceptere, at der klart er et flertal, der vil afventen den reelle ændring på det område, indtil udvalget, der arbejder med landbrugsloven, har barslet med sin rapport. Men tak for debatten.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 78:

Forslag til folketingsbeslutning om et GMO-frit dansk landbrug.

Af Keld Albrechtsen (EL) og Line Barfod (EL). (Fremsat 28/1 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Fødevarerministeren (Mariann Fischer Boel):

I forslaget til folketingsbeslutning fra Enhedslisten opfordres regeringen til at sikre, at der ikke dyrkes GMO-afgrøder i Danmark.

Jeg vil først godt understrege, at regeringen lægger stor vægt på at sikre forbrugernes tryghed og valgfrihed. Derfor er det glædeligt, at det under det danske formandskab lykkedes at skabe politisk enighed om to forordningsforslag om sporbarhed og mærkning samt GMO-foder og fødevarer.

Efter de gældende regler skal fødevarer, som indeholder over 1 pct. målbart genetisk modificeret materiale, mærkes. Ifølge forslaget til de nye regler sænkes mærkningsgrænsen til 0,9 pct., og desuden skærpes kravene til mærkning.